

Mobilne Aplikacije

Nositelj: doc. dr. sc. Nikola Tanković

Izvodač: dr. sc. Robert Šajina

Asistent: mag. inf. Alesandro Žužić

Ustanova: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet informatike u Puli

Fakultet informatike u Puli

[2] Android studio i uvod u UI elemente

Posljednje ažurirano: 13. studenog 2025.

Sadržaj

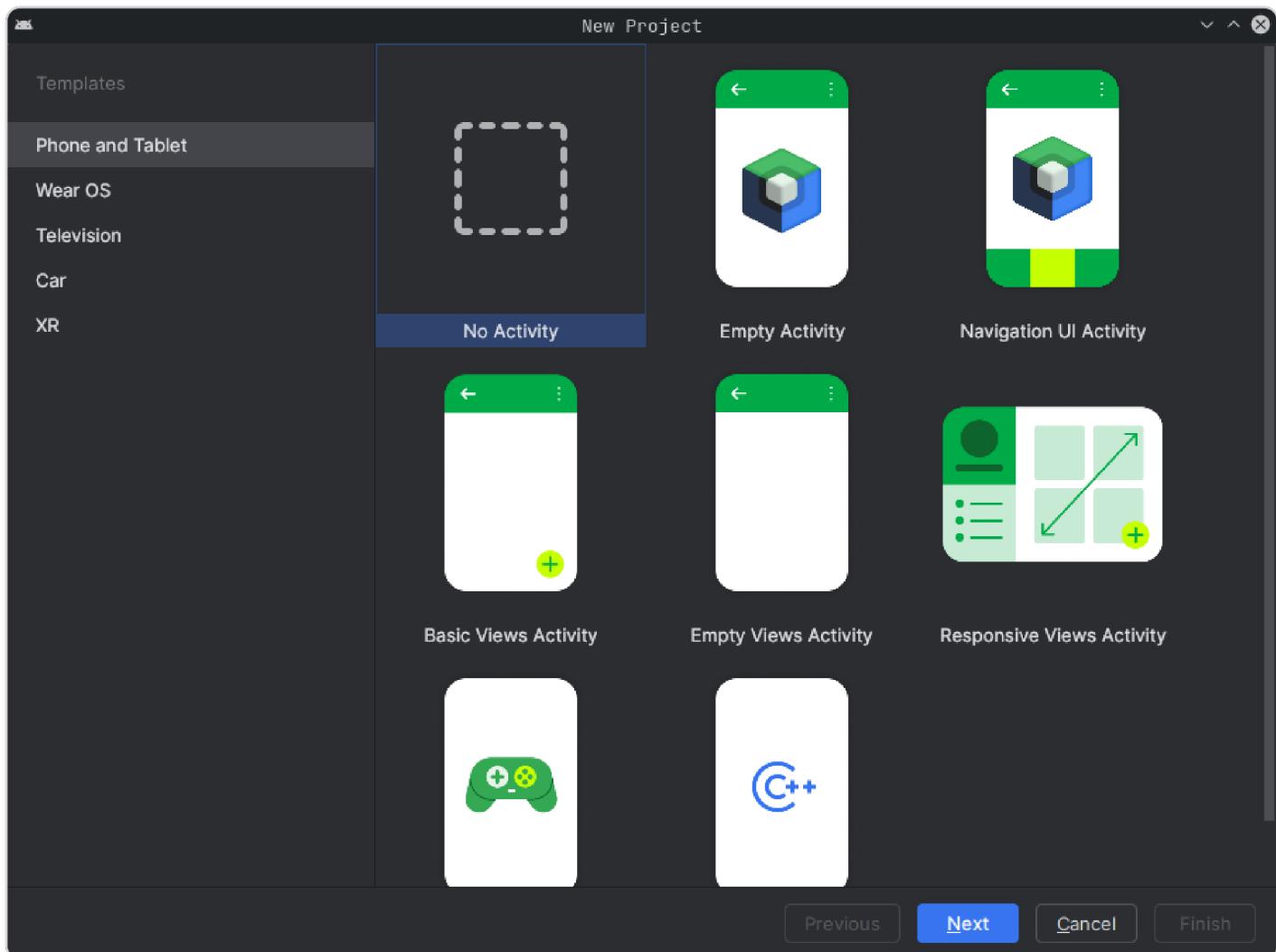
- [Sadržaj](#)
- [1. Instalacija](#)
- [2. Kreiranje novog projekta](#)
- [3. Struktura projekta i Emulatora](#)
  - [3.1. Struktura projekta](#)
  - [3.2. Emulator \(AVD - Android Virtual Device\)](#)
  - [3.3. Postavljanje glavne aktivnosti \(Main Activity\)](#)
- [4. Slaganje UI elemenata](#)
  - [4.1. Layout Managers](#)
    - [4.1.1. ConstraintLayout](#)
    - [4.1.2. LinearLayout](#)
    - [4.1.3. RelativeLayout](#)
  - [4.2. Osnovni UI elementi](#)
    - [4.2.1. TextView](#)
    - [4.2.2. Divider](#)
    - [4.2.3. Button](#)
    - [4.2.4. ImageView](#)
    - [4.2.5. EditText](#)
- [5. Samostalni zadatak za vježbu](#)

1. Instalacija

1. Preuzmi Android Studio s <https://developer.android.com/studio>
2. Pokreni instalaciju i slijedi upute instalacije
3. Prilikom prvog pokretanja, Android Studio će automatski preuzeti potrebne **SDK komponente** - (Software Development Kit).
  - Ako se pojavi dijalog s pitanjem "Install missing SDK components" – potvrди instalaciju
4. Nakon što je instalacija gotova, otvorи **New Project**.

2. Kreiranje novog projekta

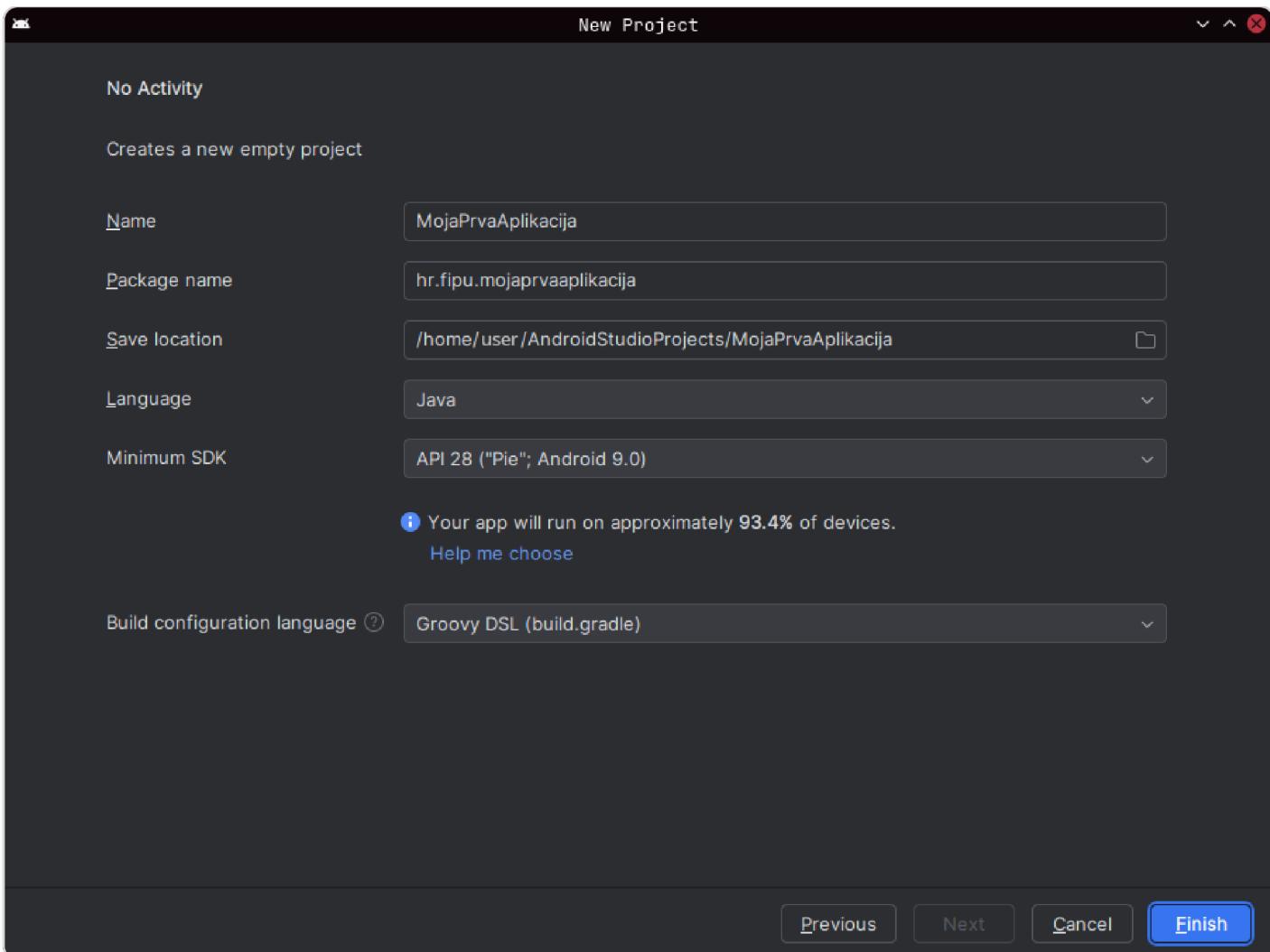
Kada stvaramo novi projekt, treba odabrati **template**.

No Activity – Template

Za svrhe vježbi koristit ćemo No Activity template.

Kod stvaranja novog projekta pojavit će se nekoliko važnih polja i postavki:

Postavke novog projekta

- **Name** Naziv projekta koji će se prikazivati u Android Studiju i unutar aplikacije.
  - Primjer: MojaPrvaAplikacija
  - Ovaj naziv ne mora biti isti kao naziv aplikacije vidljiv korisniku – to se kasnije definira u res/values/strings.xml.
- **Package name** Jedinstveni identifikator aplikacije u Google Play Storeu i Android sustavu.
  - Obično u obliku: hr.fipu.mojaprvaaplikacija
  - Mora biti jedinstven, jer ga Google koristi za razlikovanje aplikacija.
  - Preporuka: koristi naziv ustanove/domena unatrag + ime projekta
- **Save location** Lokacija na disku gdje će Android Studio spremiti projektne datoteke.
  - Primjer: C:\Users\Username\AndroidStudioProjects\MojaPrvaAplikacija
  - Preporuka: koristi mapu bez razmaka i dijakritičkih znakova u imenu
- **Language** Programski jezik u kojem će se razvijati aplikacija.
  - **Kotlin (default)** – preporučeni jezik za moderni Android razvoj (Google službeno podržava)
  - **Java** – stariji, ali još uvijek široko korišten

Za svrhe vježbi koristit ćemo Java programski jezik

- **Minimum SDK** Najniža verzija Android operativnog sustava koju aplikacija podržava.
  - Određuje koliko starijim uređajima aplikacija može raditi
  - Primjer: **API 28: Android 9.0 (Pie)**
  - Android Studio prikazuje koliki postotak aktivnih uređaja podržava odabrani API
  - Što niži API – više uređaja podržano, ali manje novijih značajki

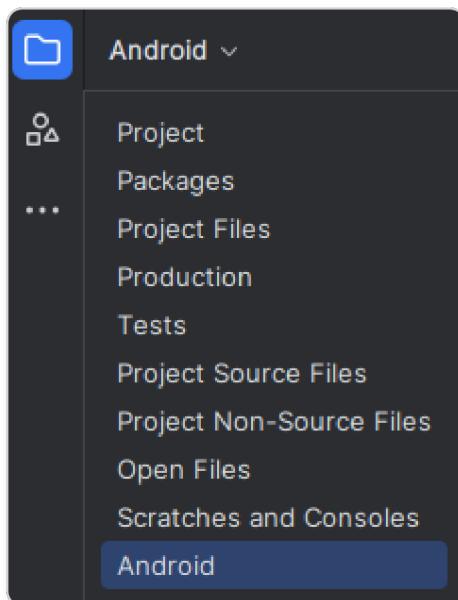
Za svrhe vježbi koristit ćemo *SDK – API 28: Android 9.0 (Pie)*

- **Build configuration language** Određuje u kojem će jeziku biti konfiguracijske datoteke za build proces.
  - Opcije:
    - **Groovy DSL** – klasični format `build.gradle` datoteka
    - **Kotlin DSL (default)** – moderniji pristup (`build.gradle.kts`) s boljom integracijom u Kotlin projekte

Za svrhe vježbi koristit ćemo *Groovy DSL*

Kada smo postavili sve opcije, kliknemo **Finish** za kreiranje projekta. Projekt će se generirati i otvoriti u Android Studiju. Potrebno je sačekati nekoliko minuta dok se svi potrebni resursi i ovisnosti preuzmu i konfiguriraju.

U gornjem desnom kutu nalazi se padajući izbornik za prikaz strukture projekta. Ako nije odabran prikaz "Android" inbda je odaberite.

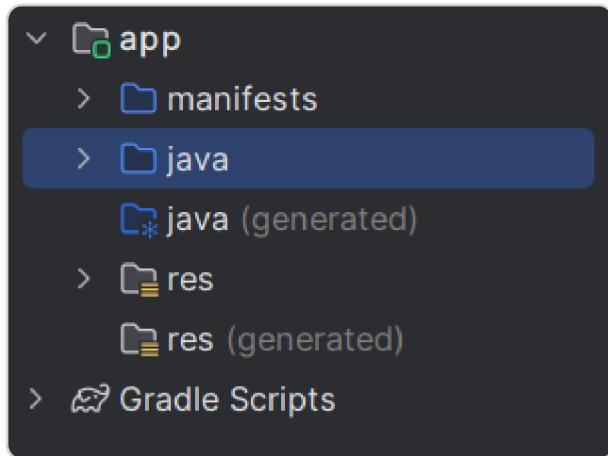

Android prikaz strukture projekta

3. Struktura projekta i Emulatora

Nakon što se projekt kreira, Android Studio automatski otvorí glavni prozor s pregledom strukture projekta.

3.1. Struktura projekta

Struktura projekta

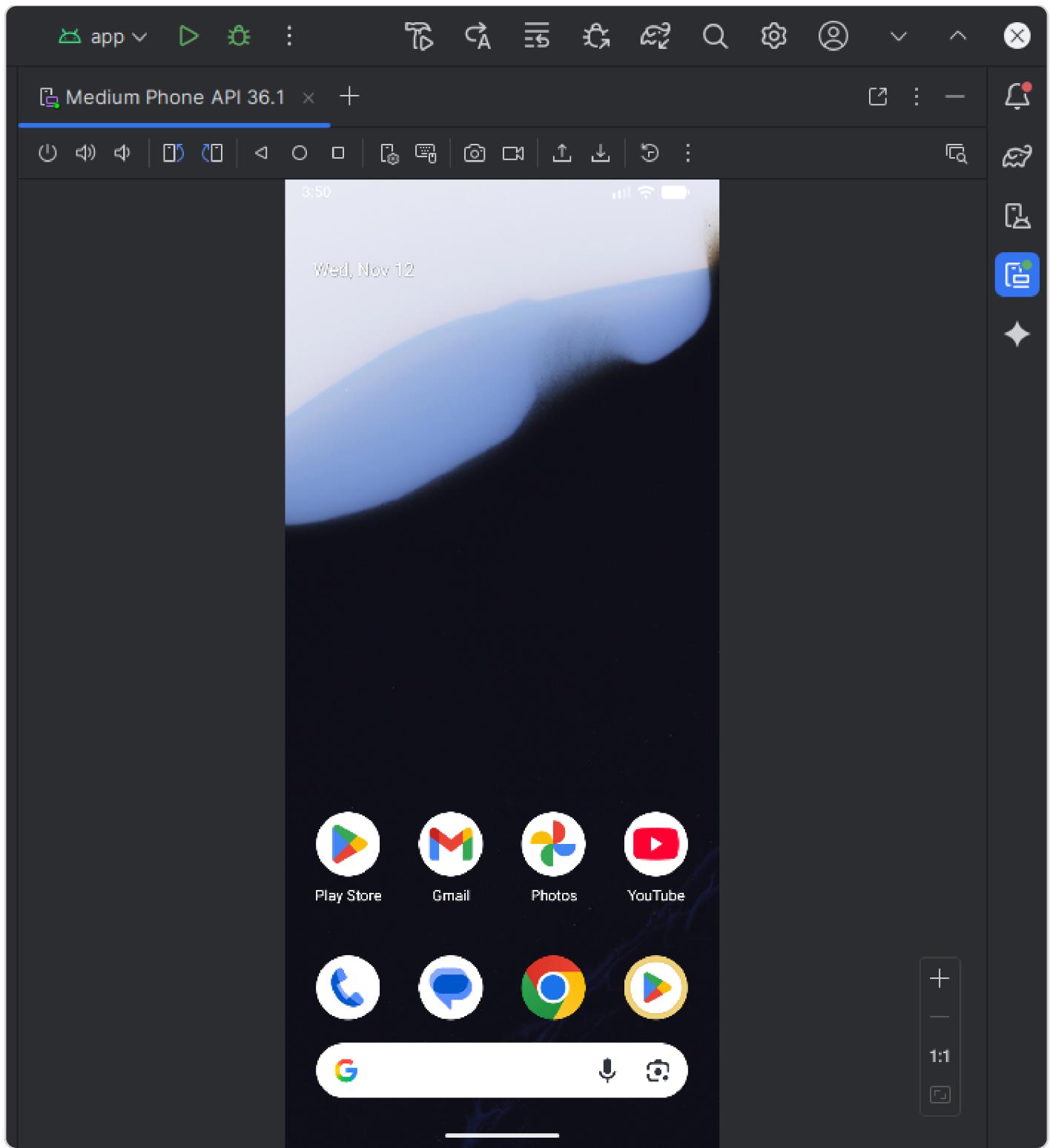
- **app/java** – sadrži izvorni kôd aplikacije
- **app/res** – sadrži resurse aplikacije (*slike, tekstove, boje, layout datoteke*)
- **app/manifests** – sadrži `AndroidManifest.xml`, datoteku s osnovnim informacijama o aplikaciji
- **Gradle Scripts** – build konfiguracije projekta i modula

3.2. Emulator (AVD – *Android Virtual Device*)

Emulator služi za testiranje aplikacije bez fizičkog uređaja. Ako nema postavljenog emulatora potrebno je napraviti sljedeće korake:

1. Otvori **Device Manager** (*gumb u gornjoj alatnoj traci*)
2. Klikni **Create Device**
3. Odaberi željeni uređaj (*npr. Pixel 7*)
4. Odaberi verziju Android sustava (*npr. Android 13 – API 33*)
5. Klikni **Download** i pričekaj instalaciju slike sustava
6. Klikni **Finish**
7. Pokreni emulator pritiskom na **Play (►)**

Pri instalaciji nove verzije Android Studia automatski se postavi emulator pa ga možemo odmah pokrenuti bez postavljanja

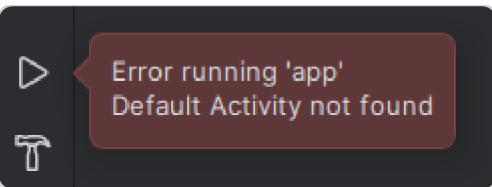

Emulator

Kada se emulator pokrene, Android Studio će ga automatski povezati s tvojim projektom i omogućiti pokretanje aplikacije klikom na **Run (Shift + F10)**.

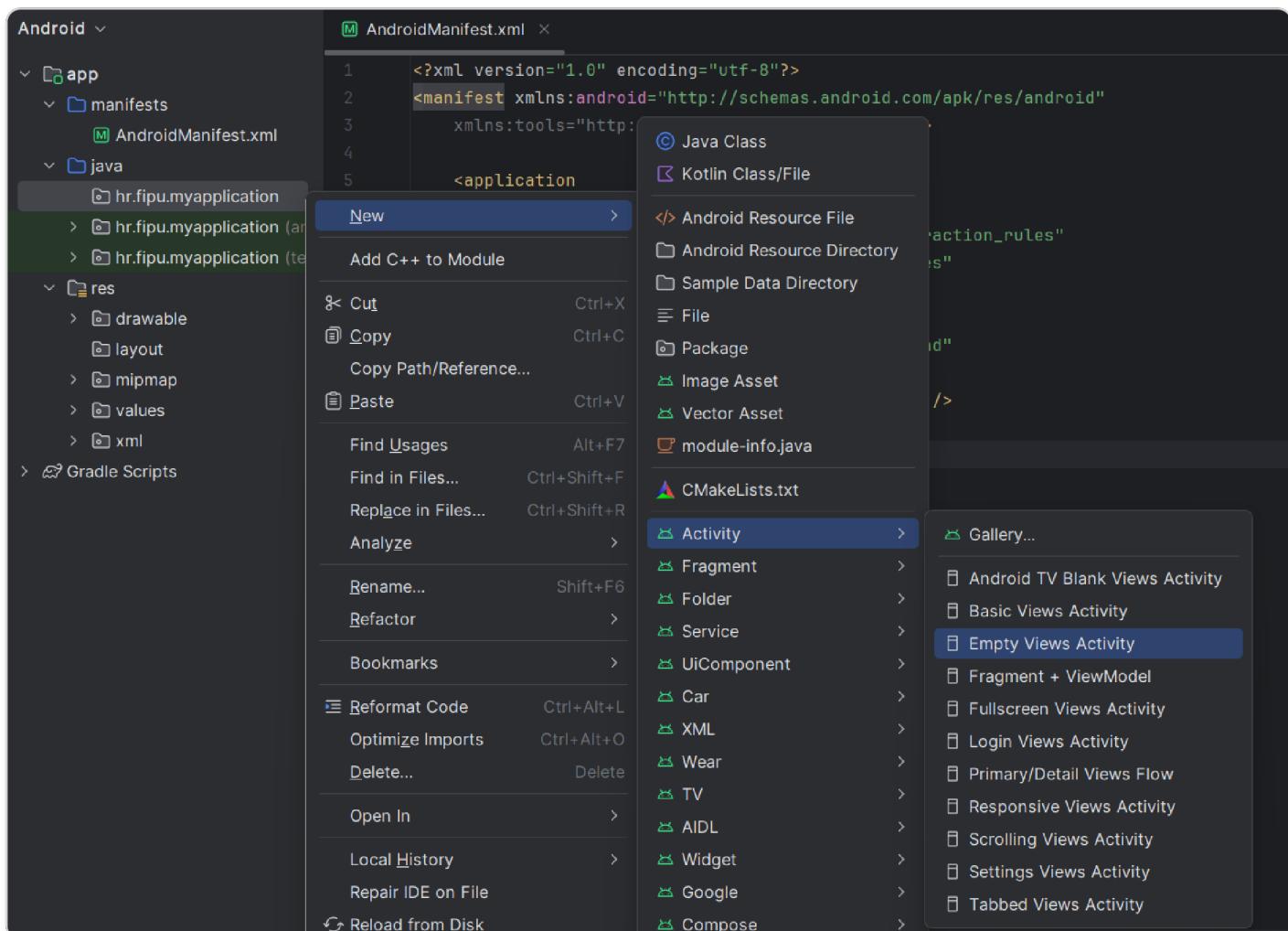
3.3. Postavljanje glavne aktivnosti (*Main Activity*)

S obzirom da radimo s *No Activity* predloškom (*template*) koji nema nijedna glavna aktivnost (**Main Activity**). Potrebno ga je ručno dodati i namjestiti, inače ako pokušamo pokrenuti projekt dobit ćemo grešku da ne postoji zadana aktivnost:

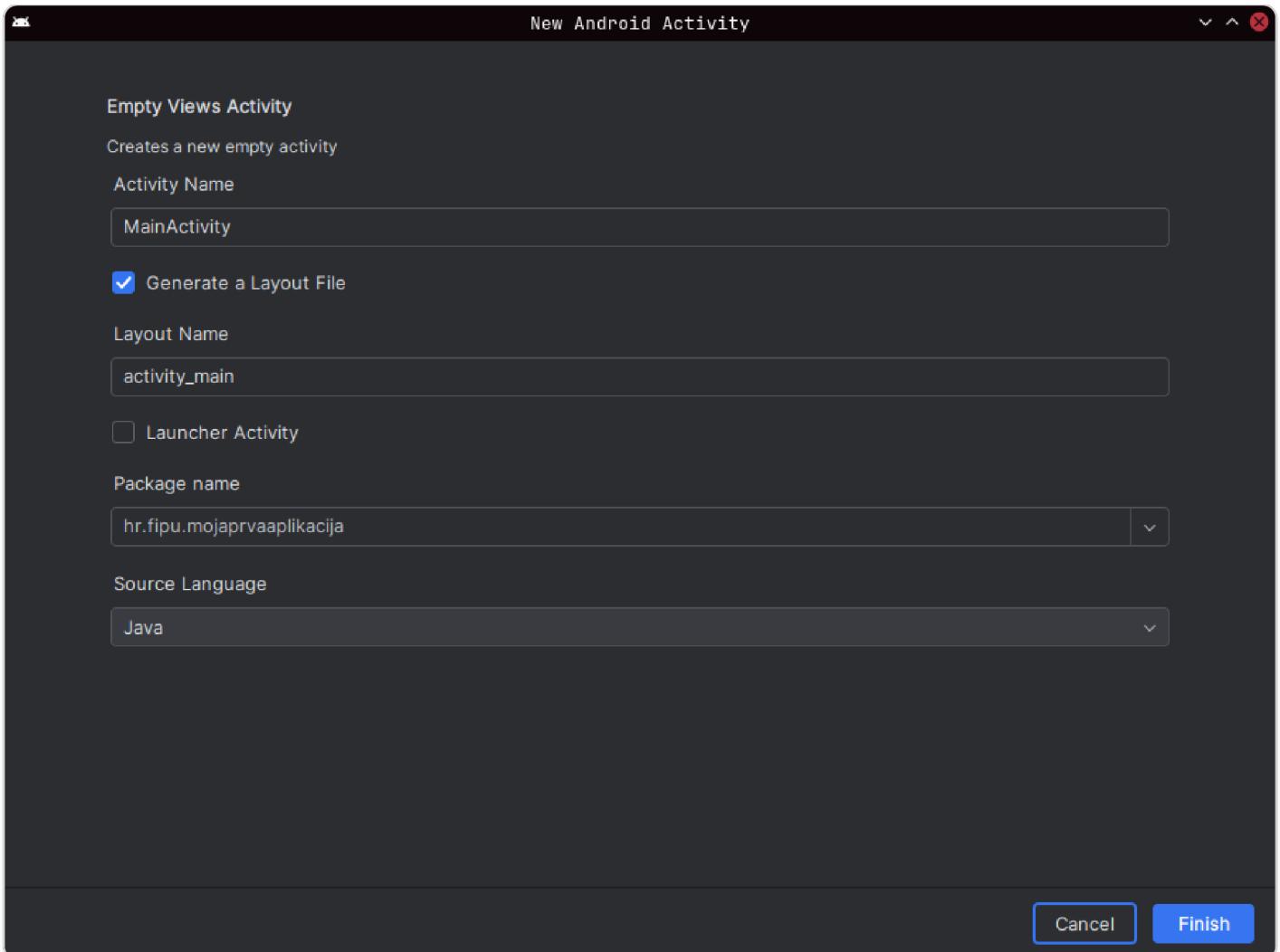

Greška pri pokretanju aplikacije - ne postoji zadana aktivnost

Tako da ćemo u direktoriju *java* u paketu *imena projekta* kreirati novi **Empty Views Activity**:

Empty Views Activity

Postavke nove Empty Views Activity

Pustit ćemo zadane postavke koje će kreirati `MainActivity.java` i `activity_main.xml` u `layout` mapi unutar `res` direktorija. Te nadodati `<activity>` element u `AndroidManifest.xml`.

Android

+

app

manifests

AndroidManifest.xml

java

hr.fipu.mojaprvaaplikacija

MainActivity

hr.fipu.mojaprvaaplikacija (androidTest)

hr.fipu.mojaprvaaplikacija (test)

java (generated)

res

drawable

layout

activity_main.xml

mipmap

values

xml

res (generated)

Gradle Scripts

AndroidManifest.xml

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>
<manifest xmlns:android="http://schemas.android.com/apk/res/android"
    xmlns:tools="http://schemas.android.com/tools">

    <application
        android:allowBackup="true"
        android:dataExtractionRules="@xml/data_extraction_rules"
        android:fullBackupContent="@xml/backup_rules"
        android:icon="@mipmap/ic_launcher"
        android:label="MojaPrvaAplikacija"
        android:roundIcon="@mipmap/ic_launcher_round"
        android:supportsRtl="true"
        android:theme="@style/Theme.MojaPrvaAplikacija">
        <activity
            android:name=".MainActivity"
            android:exported="false" />
    </application>
</manifest>
```

Android Manifest

Sada je potrebno ažurirati `AndroidManifest.xml` da koristi novododani `MainActivity.java` kao zadanu aktivnost. Tako da:

1. Stavimo `exported` atribut na `true`
2. Dodamo `<intent-filter>` element unutar `<activity>` element, unutar njega dodamo:
  3. `<action/>` element, s `name` atributom s vrijednošću `android.intent.action.MAIN`
  4. `<category/>` element, s `name` atributom s vrijednošću `"android.intent.category.LAUNCHER"`

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>
<manifest xmlns:android="http://schemas.android.com/apk/res/android">

    <application
        android:allowBackup="true"
        android:dataExtractionRules="@xml/data_extraction_rules"
        android:fullBackupContent="@xml/backup_rules"
        android:icon="@mipmap/ic_launcher"
        android:label="@string/app_name"
        android:roundIcon="@mipmap/ic_launcher_round"
        android:supportsRtl="true"
        android:theme="@style/Theme.MojaPrvaAplikacija">
        <activity
            android:name=".MainActivity"
            android:exported="true" >
            <intent-filter>
                <action android:name="android.intent.action.MAIN" />
                <category android:name="android.intent.category.LAUNCHER" />
            </intent-filter>
        </activity>
    </application>

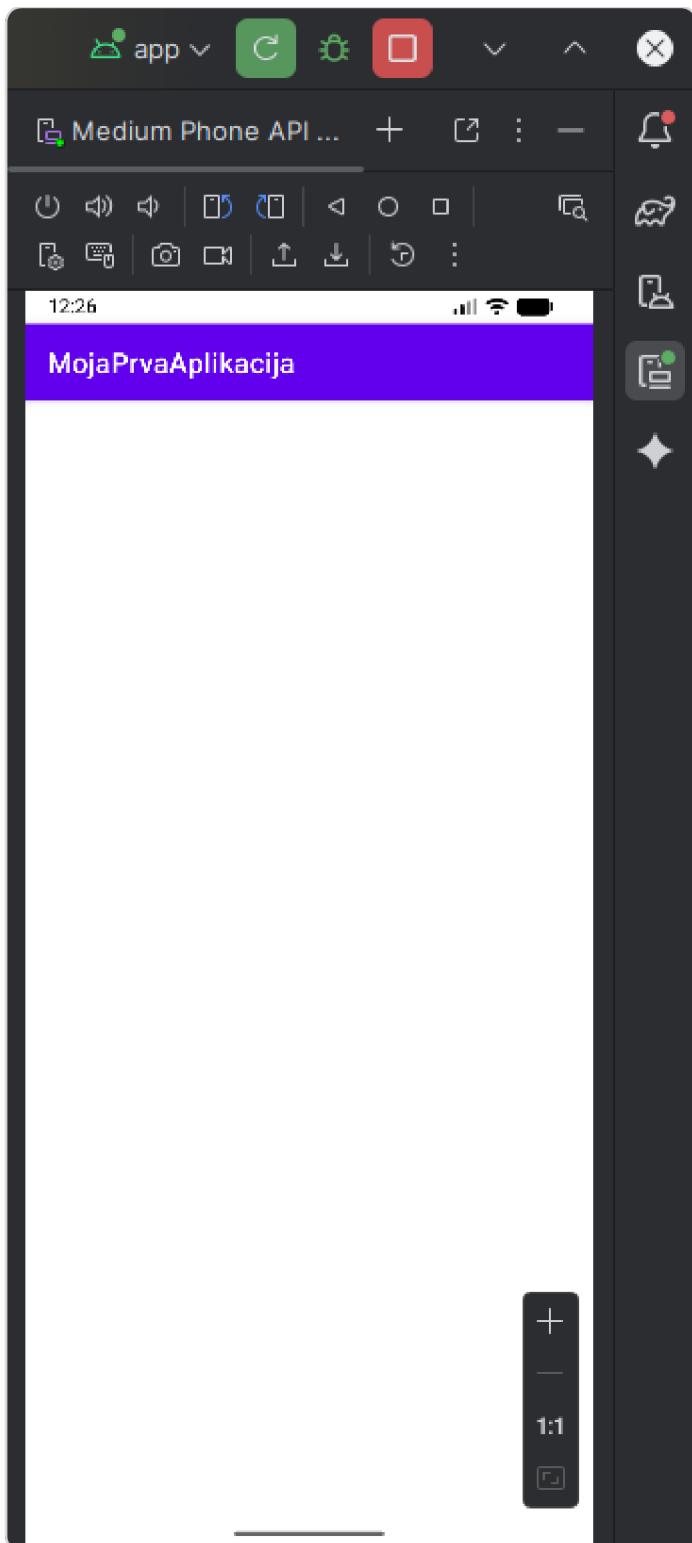
</manifest>
```

Sada možemo pokrenuti projekt. Kliknemo *play* dugme (*Run App*, `Shift+F10`) na gornjoj traci:

Pokretanje projekta

I s desnog bočnog izbornika otvorimo pregled emulzatora (*Running Devices*):

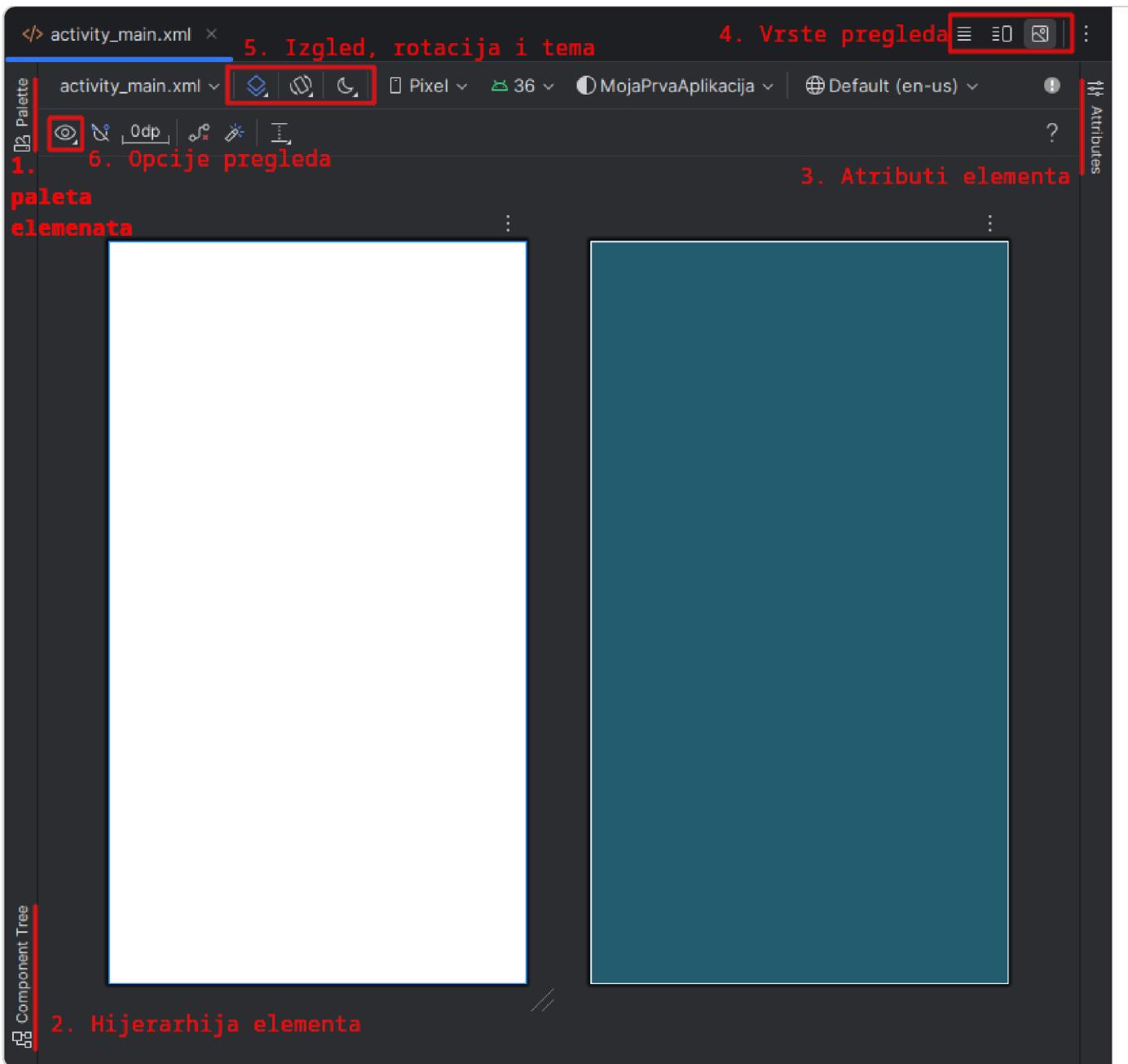

Pregled emulatora

4. Slaganje UI elemenata

Sada kada imamo postavljen projekt i glavnu aktivnost, možemo krenuti sa slaganjem UI elemenata u `activity_main.xml` datoteci.

Kada je odaberemo u `res/layout` direktoriju, otvorit će se **Layout Editor** koji omogućava vizualno slaganje elemenata.

Zadani pregled XML-a

Na slici imamo 6 izbornika oko Layout Editora:

1. **Paleta elemenata** – sadrži UI elemente koje možemo povući i ispustiti u dizajn
2. **Component Tree** – prikazuje hijerarhiju UI elemenata u layoutu
3. **Atributi elementa** – omogućava uređivanje svojstava odabranog UI elementa
4. **Vrste pregleda**:

- *Design* – vizualni prikaz layouta
- *Code* – XML kôd layouta
- *Split* – kombinirani prikaz

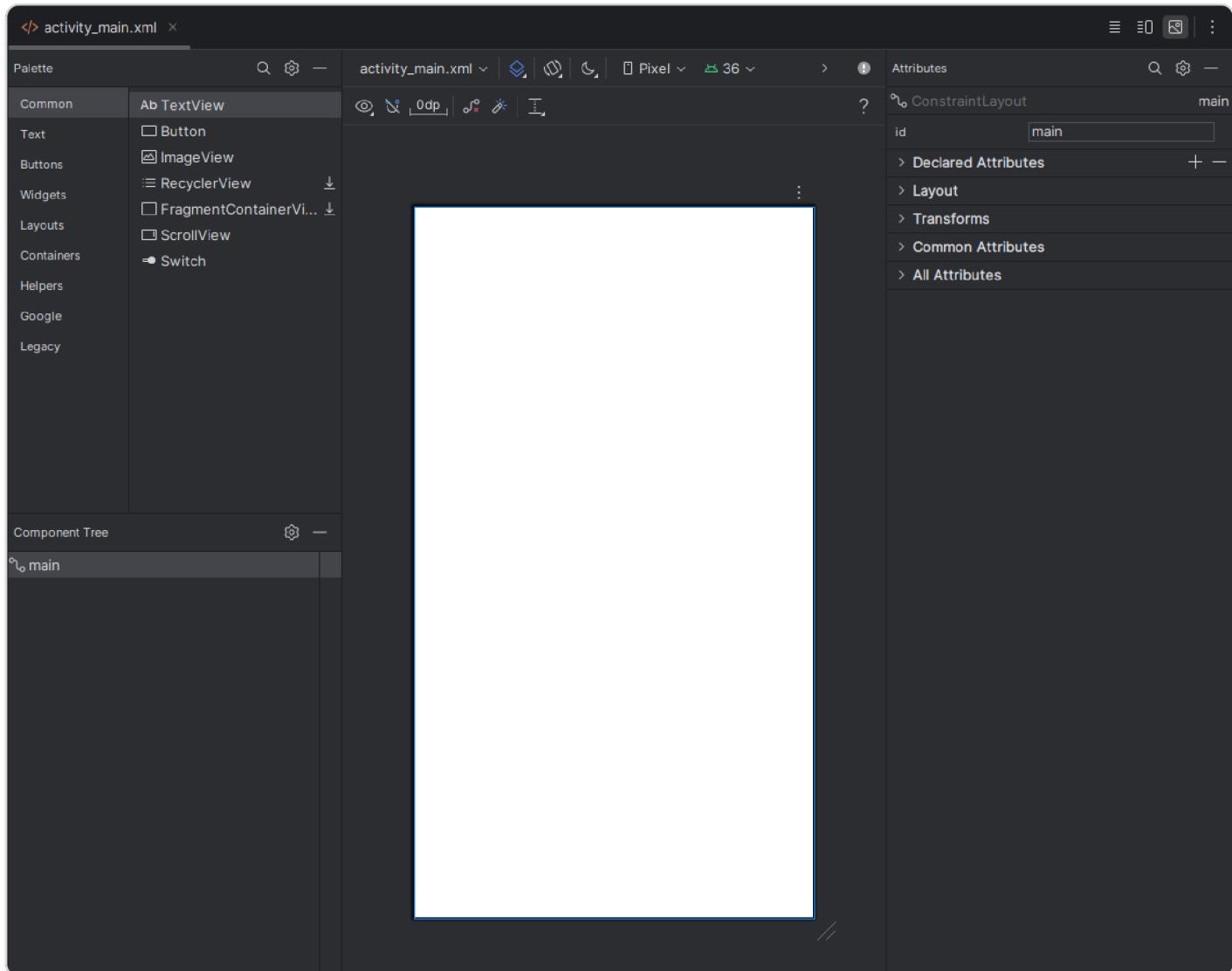
5. **Izgled, rotacija i tema:**

- *Design surface* – izbor načina prikaza platna:
  - *Design* – grafički prikaz s elementima
  - *Blueprint* – shematski prikaz (okviri i mjere)
  - *Split* – istovremeni prikaz *Design* i *Code*
- *Orientation* – promjena orijentacije uređaja (portrait / landscape)

- *Night mode* – simulacija tamnog načina rada (pregled izgleda aplikacije u dark theme)

6. Opcije pregleda – prikaz/skrivanje sistemskih traka i drugih elemenata uređaja

Koristit ćemo **Design** prikaz za vizualno slaganje elemenata iz Palete elemenata.

Design pregled

Na slici iznad vidimo kako izgleda početni *Design* prikaz s jednim **main** elementom u Component Tree-u – **ConstraintLayout**, također u Atributima elementa možemo vidjeti svojstva odabranog **ConstraintLayout** elementa. Moguće ga je zamijeniti s drugim *layout managerima* poput **LinearLayout** ili **RelativeLayout** ovisno o potrebama dizajna.

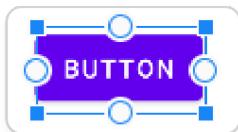
4.1. Layout Managers

U sljedećem poglavlju isprobati ćemo različite vrste *layout managera* i slagati osnovne UI elemente poput **TextView**, **Button**, **ImageView** i drugih.

4.1.1. ConstraintLayout

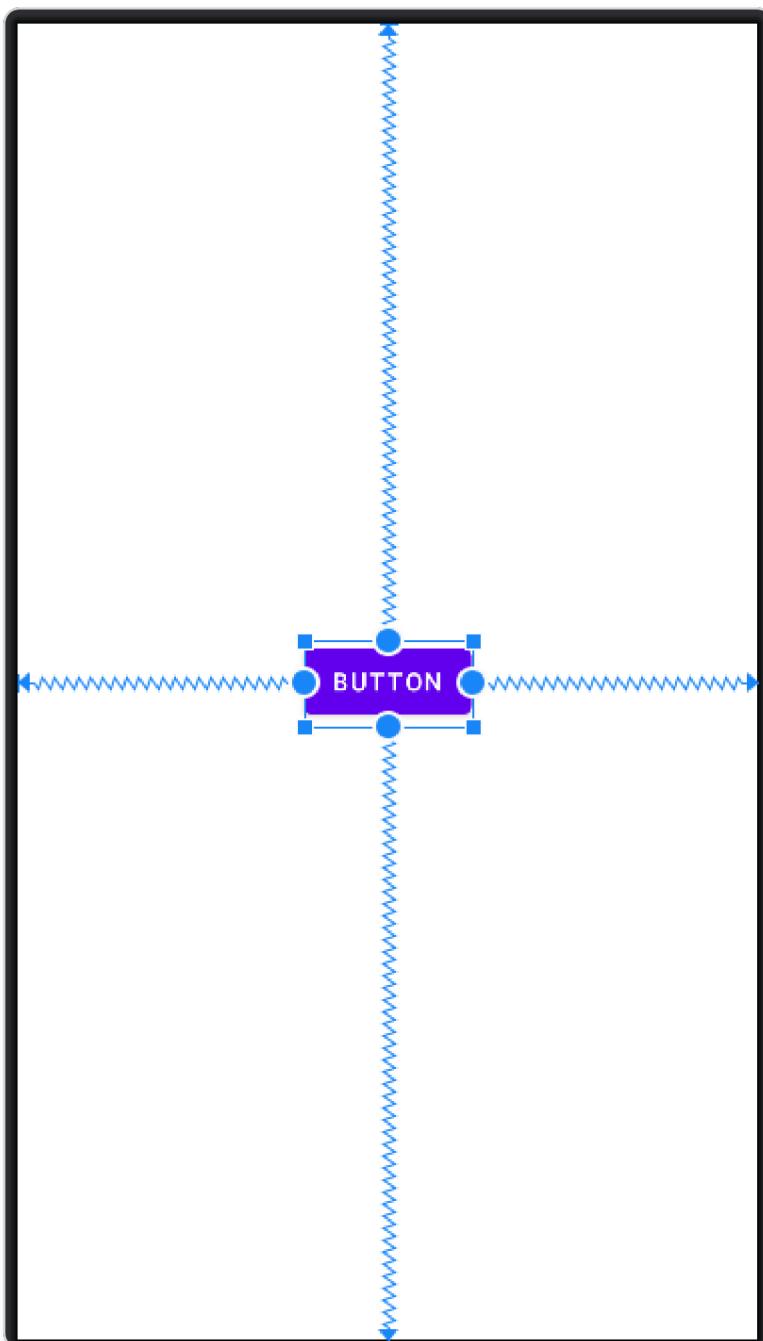
ConstraintLayout omogućava precizno pozicioniranje UI elemenata pomoću ograničenja (*constraints*). Ograničenja definiraju odnose između elemenata i njihovih roditeljskih elemenata, omogućavajući dinamično prilagođavanje izgleda na različitim veličinama ekrana.

Ako potegnemo Button element iz Paleta elemenata u Design površinu, vidjet ćemo da se pojavljuje nekoliko plavih krugova oko elementa. To su *handles* za postavljanje ograničenja.

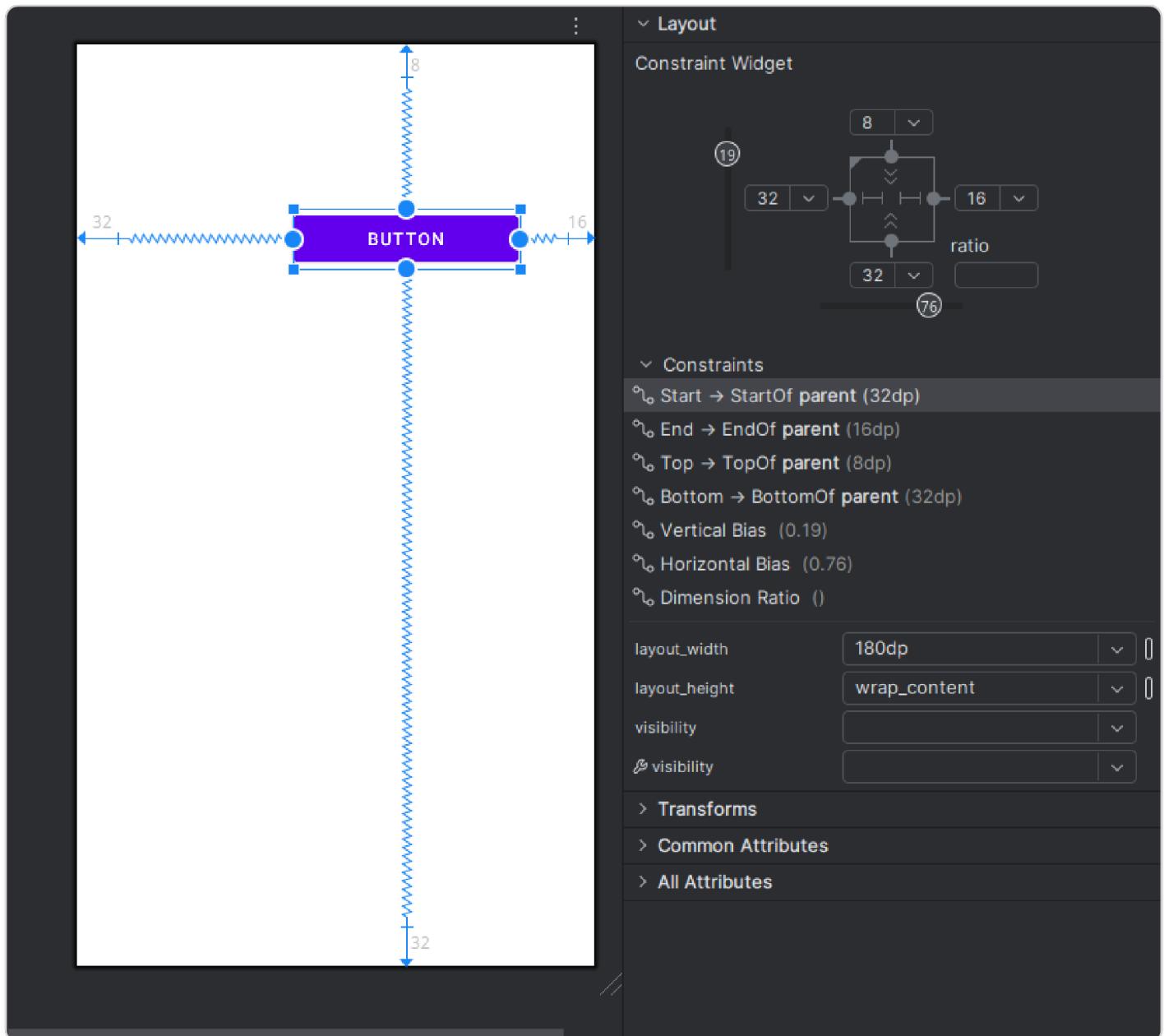
Button element s ručkama za ograničenja

Sada možemo povući te ručke do drugih elemenata ili rubova roditeljskog **ConstraintLayout** kako bismo definirali odnose. Na primjer, možemo povući gornju ručku do vrha roditeljskog elementa kako bismo postavili gornje ograničenje. Isto tako možemo postaviti lijevo, desno i donje ograničenje.

Button element s postavljenim ograničenjima

Taj button možemo dodatno pozicionirati pomoću atributa u *Atributima elementa* kod Layout atributa koristeći GUI sučelje za pozicioniranje ili ručno upisujući vrijednosti u input polja.

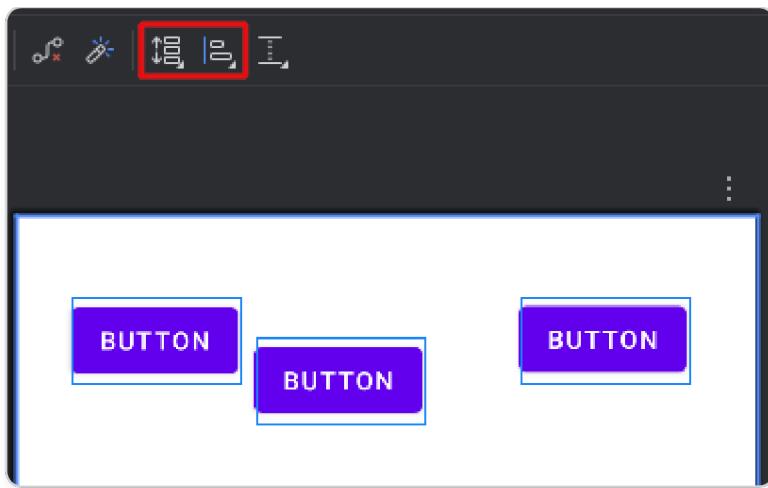

Button element mjenjanje vrijednosti Layout atributa

Ako imamo više elemenata, možemo ih povezati međusobno postavljanjem ograničenja između njih. Na primjer, možemo postaviti ograničenje između 3 **Button** elementa kako bi bili ravnomjerno raspoređeni jedan do drugog.

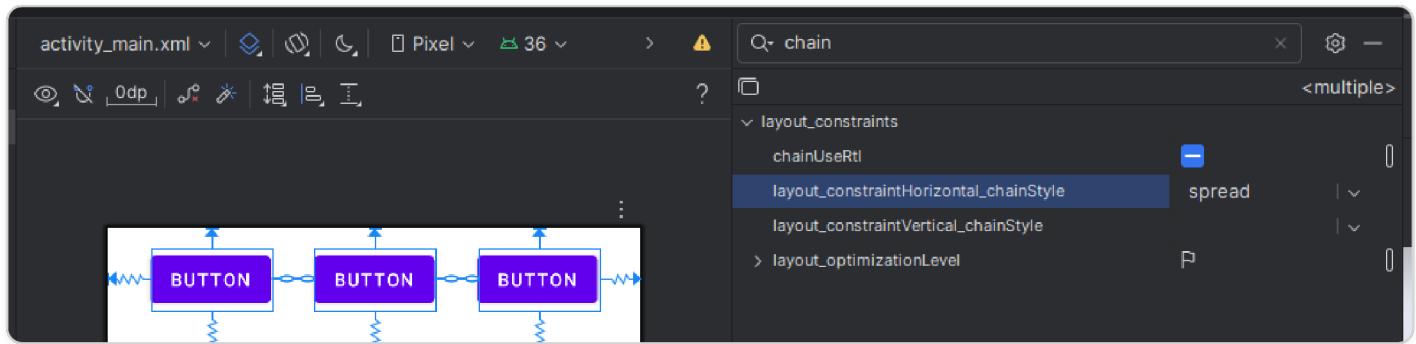
Za to možemo koristiti opcije **Pack** i **Align** u gornjem izborniku Layout Editora:

- **Pack** – grupira, širi i distribuira odabrane elemente zajedno
- **Align** – poravnava odabrane elemente

Poravnavanje button elemenata

Zatim ih možemo poravnati pomoću **Align** opcije, npr. *Horizontally* i *Vertically*, pomaknut prema gore. Te namjestiti **Chain** stil na *Spread* kako bi bili ravnomjerno raspoređeni.

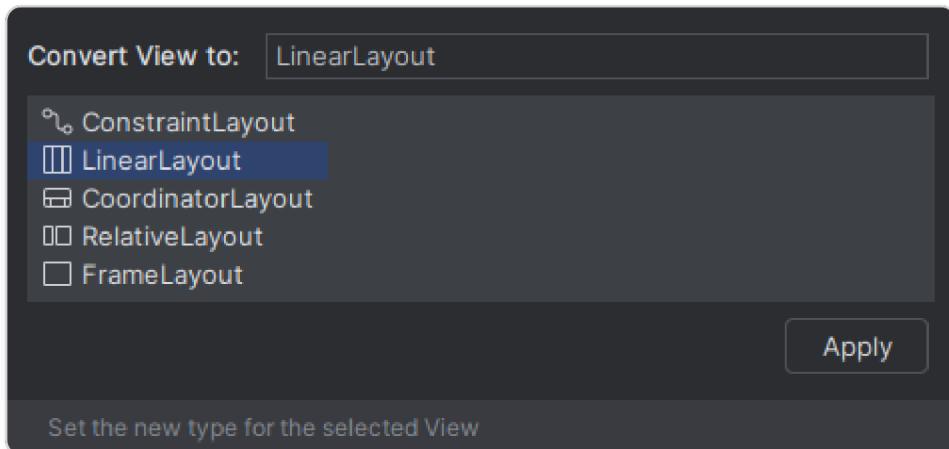
Align & Chain

Sada imamo tri button elementa ravnomjerno raspoređena unutar **ConstraintLayout** roditeljskog elementa.

4.1.2. LinearLayout

LinearLayout organizira UI elemente u linearni redoslijed, bilo horizontalno ili vertikalno. Svaki element se postavlja jedan za drugim, a orientacija se definira pomoću atributa `orientation`.

Da bi promijenili **ConstraintLayout** u **LinearLayout**, potrebno je desnim klikom na **ConstraintLayout** u *Component Tree* odabrati opciju **Convert view...** i zatim odabrati **LinearLayout** iz ponudjenih opcija.

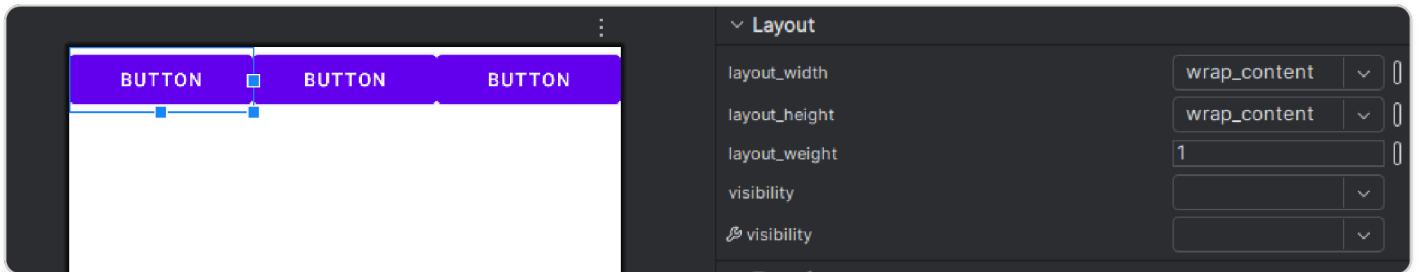

Convert view

Sada možemo postaviti orijentaciju **LinearLayout** elementa u *Atributima elementa* na *vertical* ili *horizontal*.

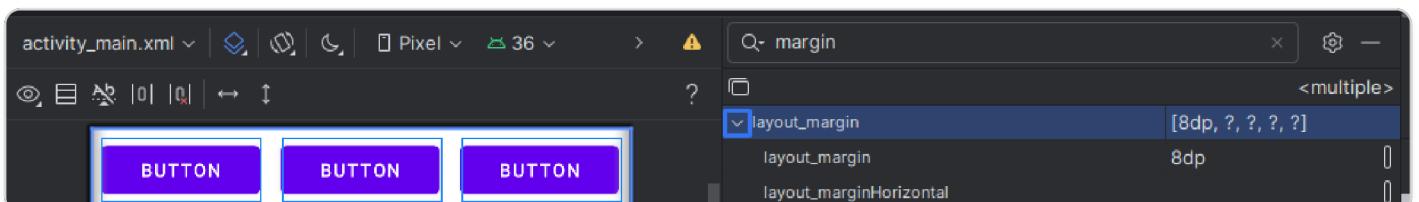
U primjeru ćemo postaviti na *horizontal*.

Zatim možemo povući nekoliko **Button** elemenata iz *Paleta elemenata* u *Design* površinu. Vidjet ćemo da se automatski postavljaju jedan do drugog u horizontalnom smjeru.

Linear Layout

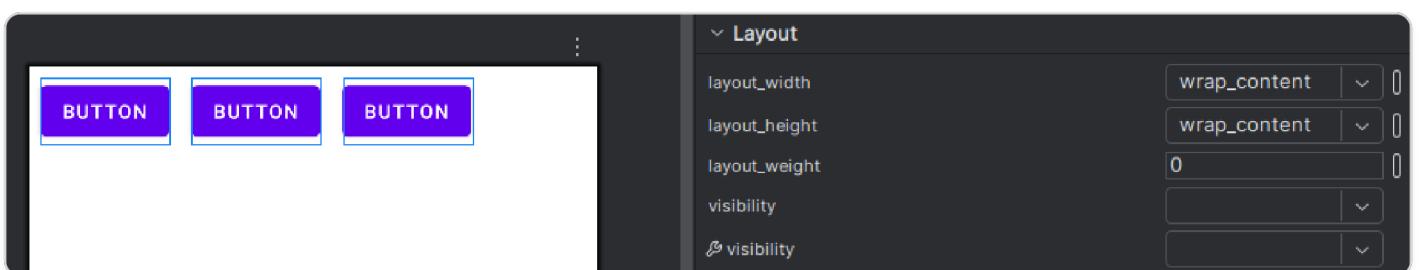
Možemo uočiti da su svi button elementi zbijeni jedan do drugog. To možemo riješiti postavljanjem **layout_margin** atributa za svaki button element u *Atributima elementa*. Na primjer, možemo postaviti marginu od 8dp sa svih strana.

Layout Margin

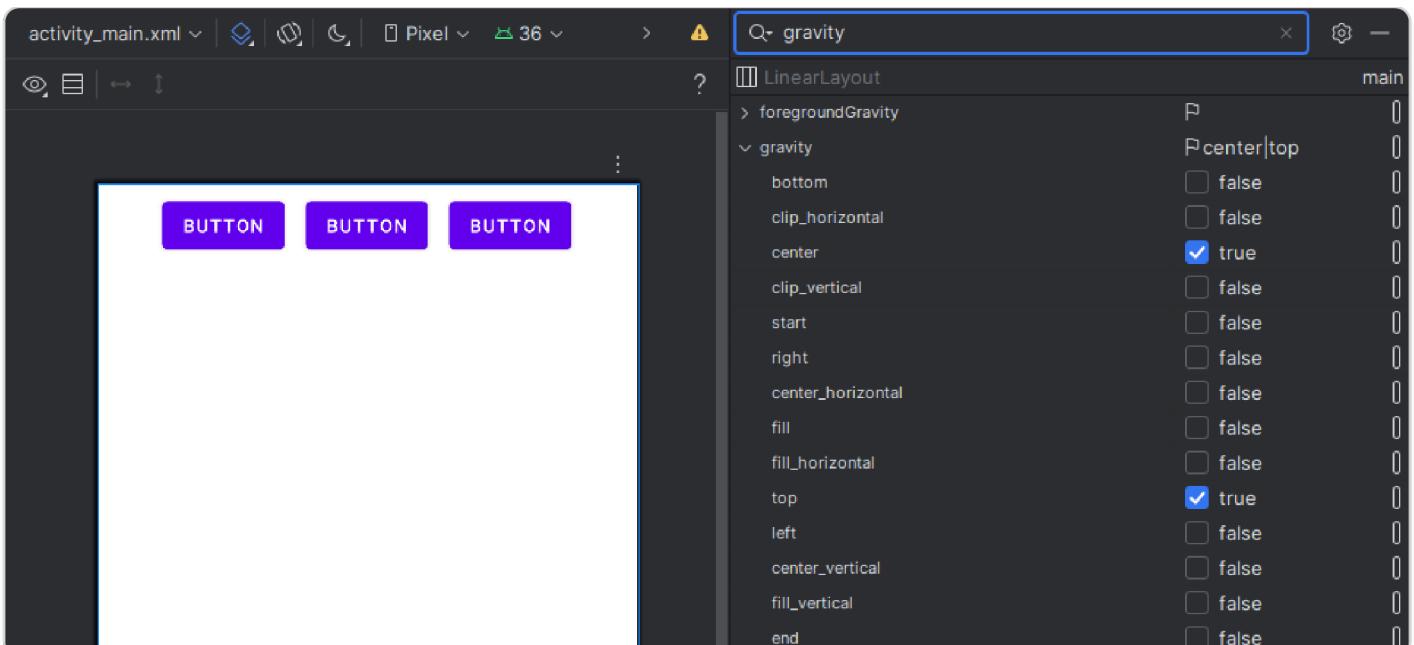
Ako pokušamo smanjiti jedan od button elemenata, vidjet ćemo da se ostali elementi povećavaju. To je zbog toga što je zadani **layout_width** atribut postavljen na `0dp` s **layout_weight** atributom postavljenim na `1`. To znači da svi elementi dijele raspoloživi prostor ravnomjerno.

Ako promijenimo **layout-weight** atribut na `0` za sve button elemente, tada će se širina elemenata prilagoditi njihovom sadržaju.

Layout Weight

Da bi sada elemente poravnali u sredinu roditeljskog elementa, možemo postaviti **gravity** atribut na *center*/*top* u *Atributima elementa* za **LinearLayout** roditeljski element.

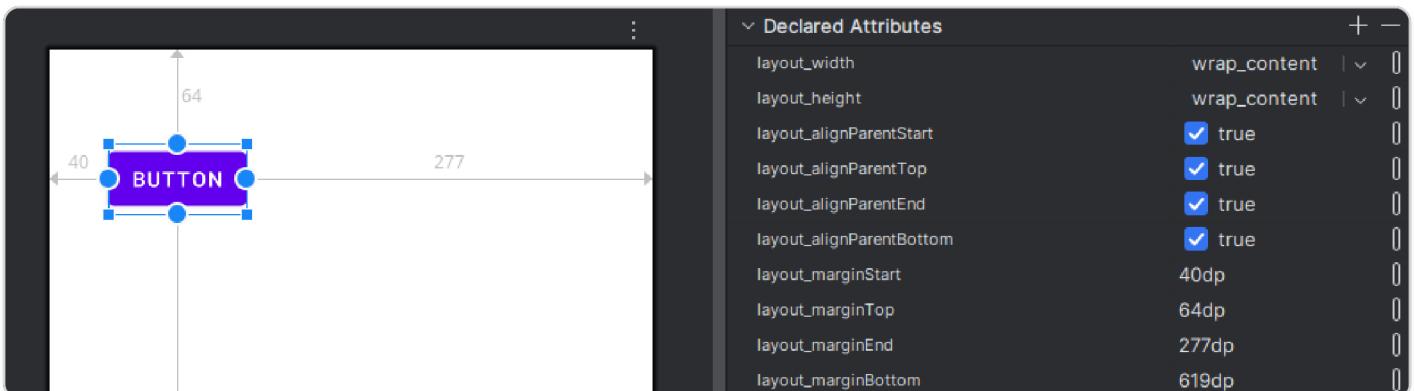
Gravity

4.1.3. RelativeLayout

RelativeLayout omogućava pozicioniranje UI elemenata u odnosu na druge elemente ili roditeljski element. Svaki element može imati odnose definirane pomoću atributa:

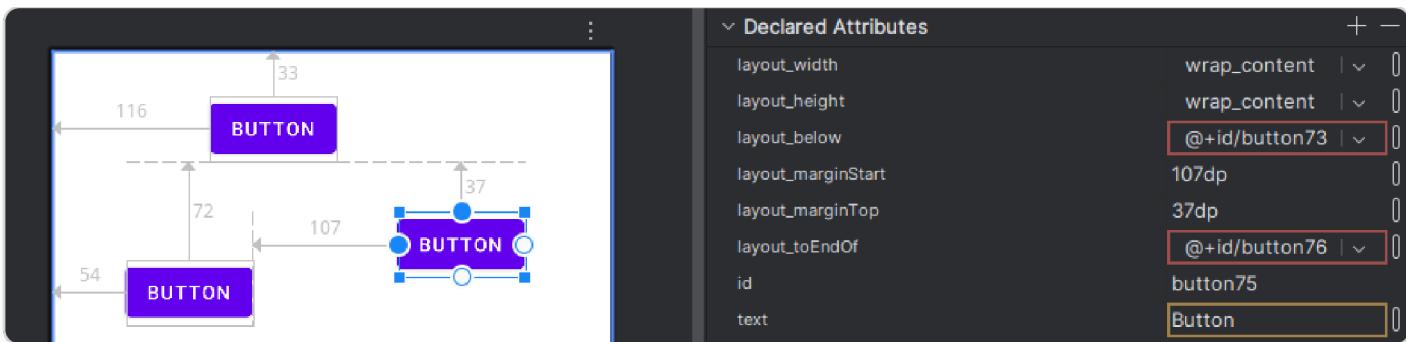
- `layout_above` - postavlja element iznad drugog elementa
- `layout_below` - postavlja element ispod drugog elementa
- `layout_toLeftOf` - postavlja element lijevo od drugog elementa
- `layout_toRightOf` - postavlja element desno od drugog elementa
- `layout_alignParentTop` - poravnava element s vrhom roditeljskog elementa
- `layout_alignParentBottom` - poravnava element s dnom roditeljskog elementa
- `layout_alignParentLeft` - poravnava element s lijevom stranom roditeljskog elementa
- `layout_alignParentRight` - poravnava element s desnom stranom roditeljskog elementa

Ako dodamo jedan **Button** element u **RelativeLayout**, možemo ga pozicionirati u odnosu na roditeljski element.

Relative Layout

Ako dodamo druge **Button** elemente, možemo ih pozicionirati u odnosu na prvi element koristeći gore navedene atribute.

Relative button elements

Ovim pristupom možemo precizno kontrolirati pozicioniranje elemenata unutar **RelativeLayout** roditeljskog elementa. Međutim, treba biti oprezan s previše složenih odnosa jer to može dovesti do problema s performansama i održavanjem koda.

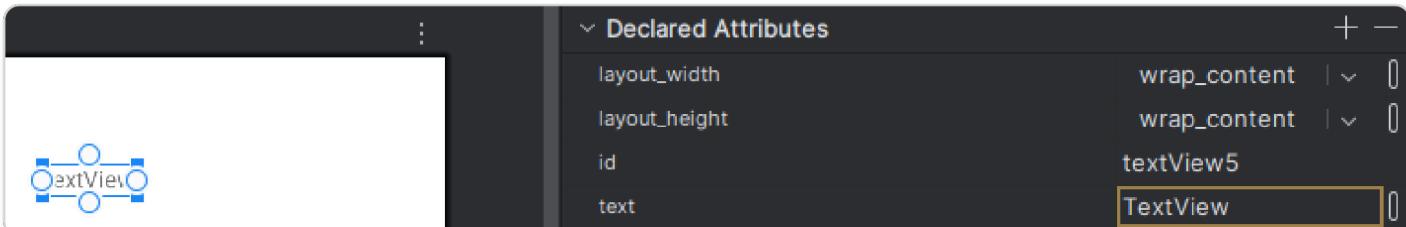
Napomena: distribucija elemenata nije toliko jednostavna kao kod **ConstraintLayout** ili **LinearLayout**, pa je preporučljivo koristiti **RelativeLayout** samo kada je potrebno specifično pozicioniranje elemenata u odnosu na druge.

4.2. Osnovni UI elementi

U sljedećim poglavljima proći ćemo osnovne UI elemente poput **TextView**, **Divider**, **Button**, **ImageView**, **EditText** i drugih unutar *constraint layouta*.

4.2.1. TextView

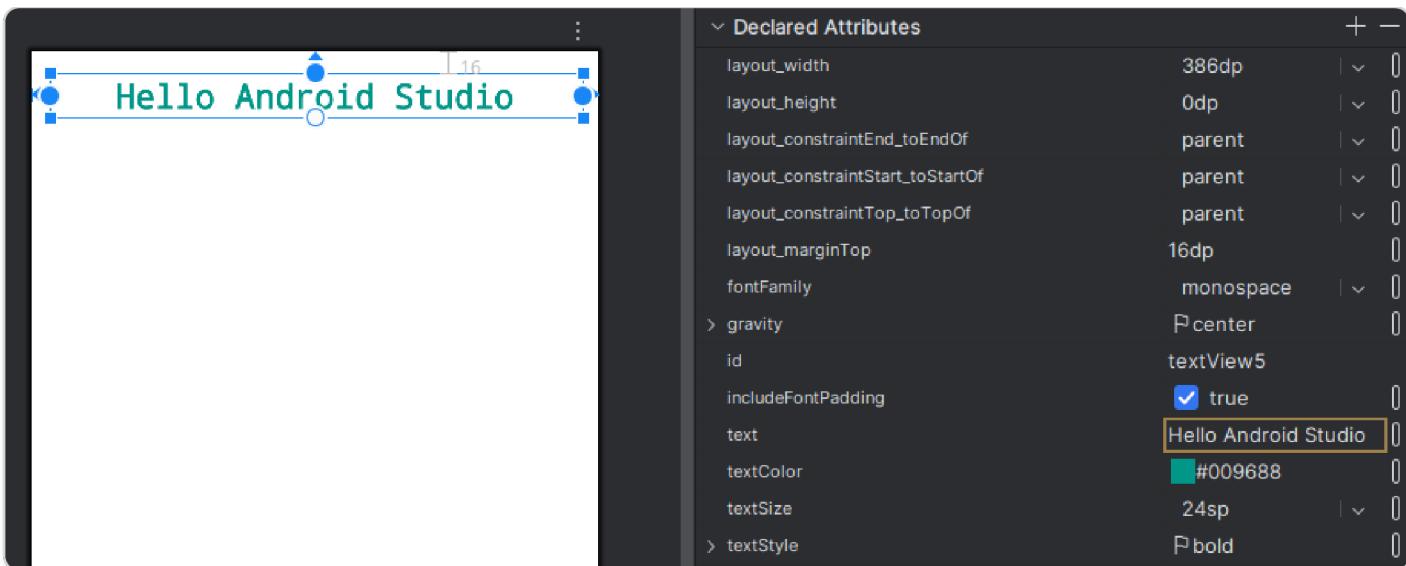
TextView je osnovni UI element za prikaz teksta u Android aplikacijama. Može se koristiti za naslove, opise, upute i druge tekstualne informacije.

Text View element

Možemo prilagoditi svojstva **TextView** elementa u *Atributima elementa*, poput:

- `text` – postavlja prikazani tekst
- `textSize` – postavlja veličinu teksta
- `textColor` – postavlja boju teksta
- `fontFamily` – postavlja font teksta
- `gravity` – postavlja poravnanje teksta unutar elementa
- `textStyle` – podebljano/kurziv (`bold`, `italic`, `normal`)
- `lines` – fiksan broj redaka
- `ellipsize` – skraćivanje teksta (`end`, `start`, `middle`, `marquee`)
- `includeFontPadding` – uklanja/ostavlja zadani font padding

Text View atributi

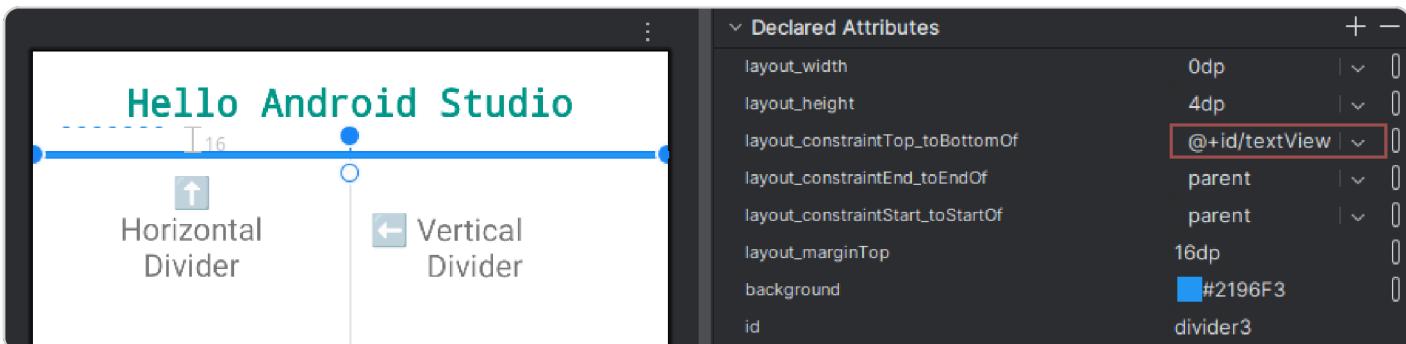
4.2.2. Divider

Divider je jednostavan horizontalni ili vertikalni linijski element koji se koristi za vizualno odvajanje sadržaja unutar korisničkog sučelja. Često se koristi za razdvajanje različitih sekcija ili grupa elemenata.

- Nalazi se u *Paleti elemenata* pod kategorijom **Widgets**

Možemo prilagoditi svojstva **Divider** elementa u *Atributima elementa*, poput:

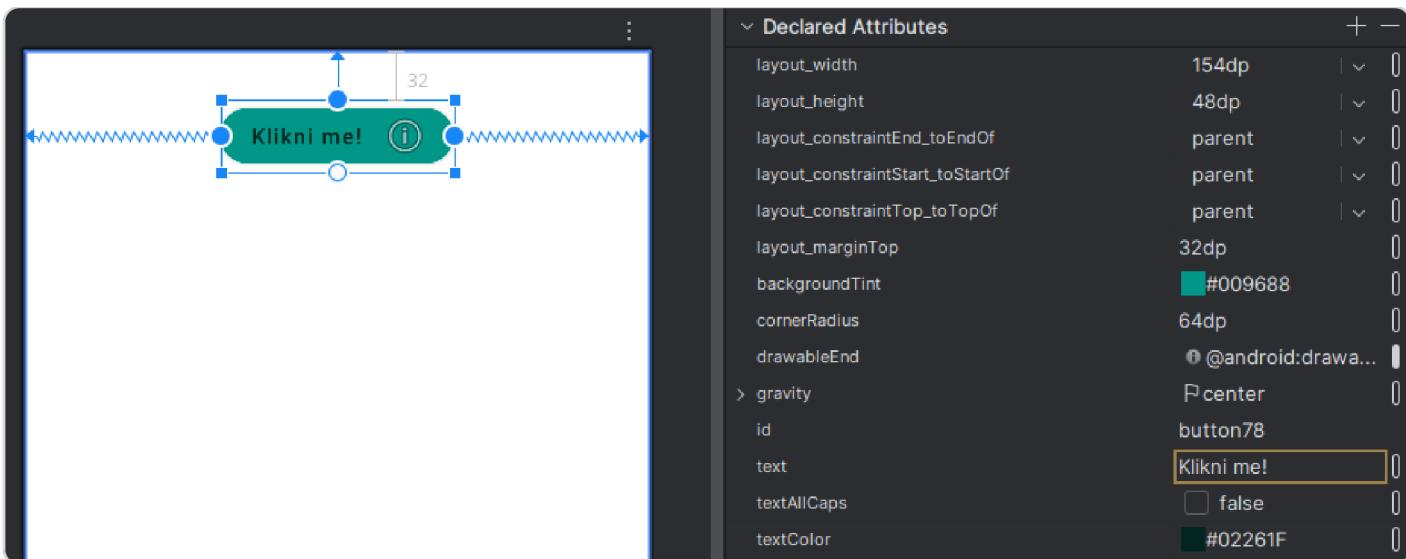
- `layout_width` i `layout_height` – postavlja dimenzije dividera
- `background` – postavlja boju ili stil pozadine dividera
- `margin` – postavlja margine oko dividera

Divider elementi

4.2.3. Button

Button je interaktivni UI element koji korisnicima omogućava izvršavanje akcija pritiskom na njega. Može se koristiti za slanje podataka, navigaciju između zaslona ili pokretanje funkcija unutar aplikacije.

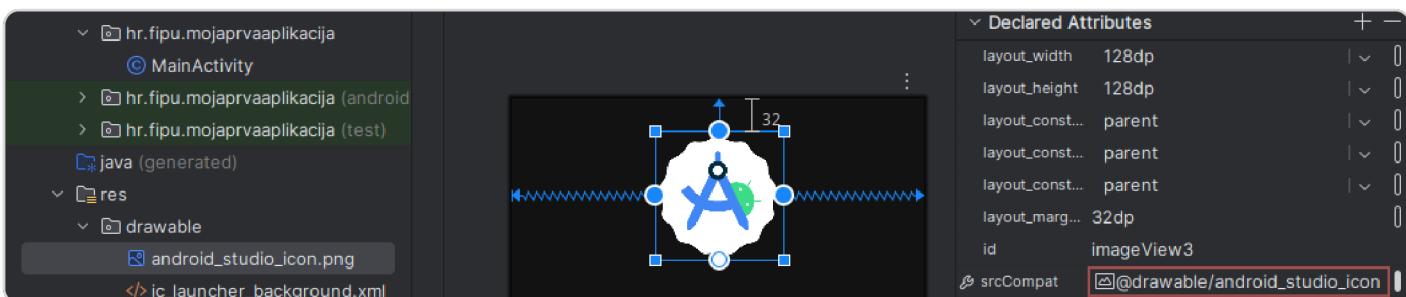
Button element

Možemo prilagoditi svojstva **Button** elementa u *Atributima elementa*, poput:

- `backgroundTint` – postavlja boju pozadine gumba
- `cornerRadius` – postavlja zaobljenje kutova gumba
- `text` – postavlja prikazani tekst na gumbu
- `textColor` – postavlja boju teksta na gumbu
- `fontFamily` – postavlja font teksta na gumbu
- `textStyle` – podebljano/kurziv (`bold`, `italic`, `normal`)
- `allCaps` – postavlja tekst na gumbu da bude velikim slovima (true/false)
- `gravity` – postavlja poravnanje teksta unutar gumba
- `drawable` – postavlja ikonu na gumbu

4.2.4. ImageView

ImageView je UI element koji se koristi za prikazivanje slika unutar aplikacije, tako da ubacimo sliku u `res/drawable` direktorij.

Image element

4.2.5. EditText

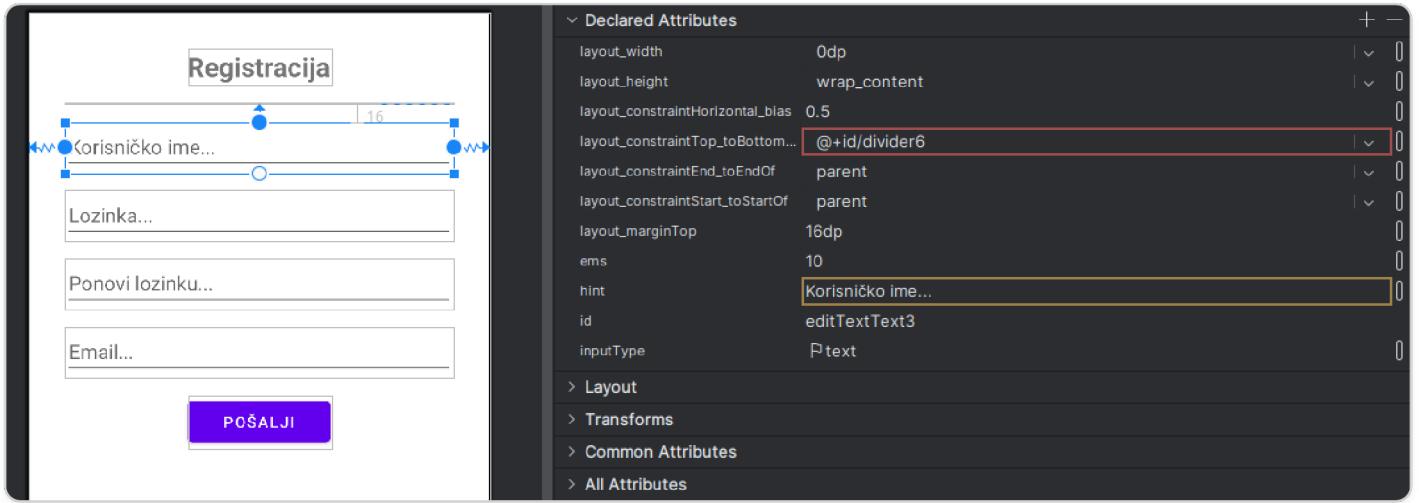
EditText je UI element koji omogućava korisnicima unos teksta unutar aplikacije. Može se koristiti za unos podataka, pretraživanje ili bilo koju drugu funkciju koja zahtijeva tekstualni unos.

Postoje različite vrste **EditText** elemenata, poput:

- Plain Text
- Password
- Email
- Number
- Phone
- Date
- Multiline Text
- ...i drugi

Možemo prilagoditi svojstva **EditText** elementa u *Atributima elementa*, poput:

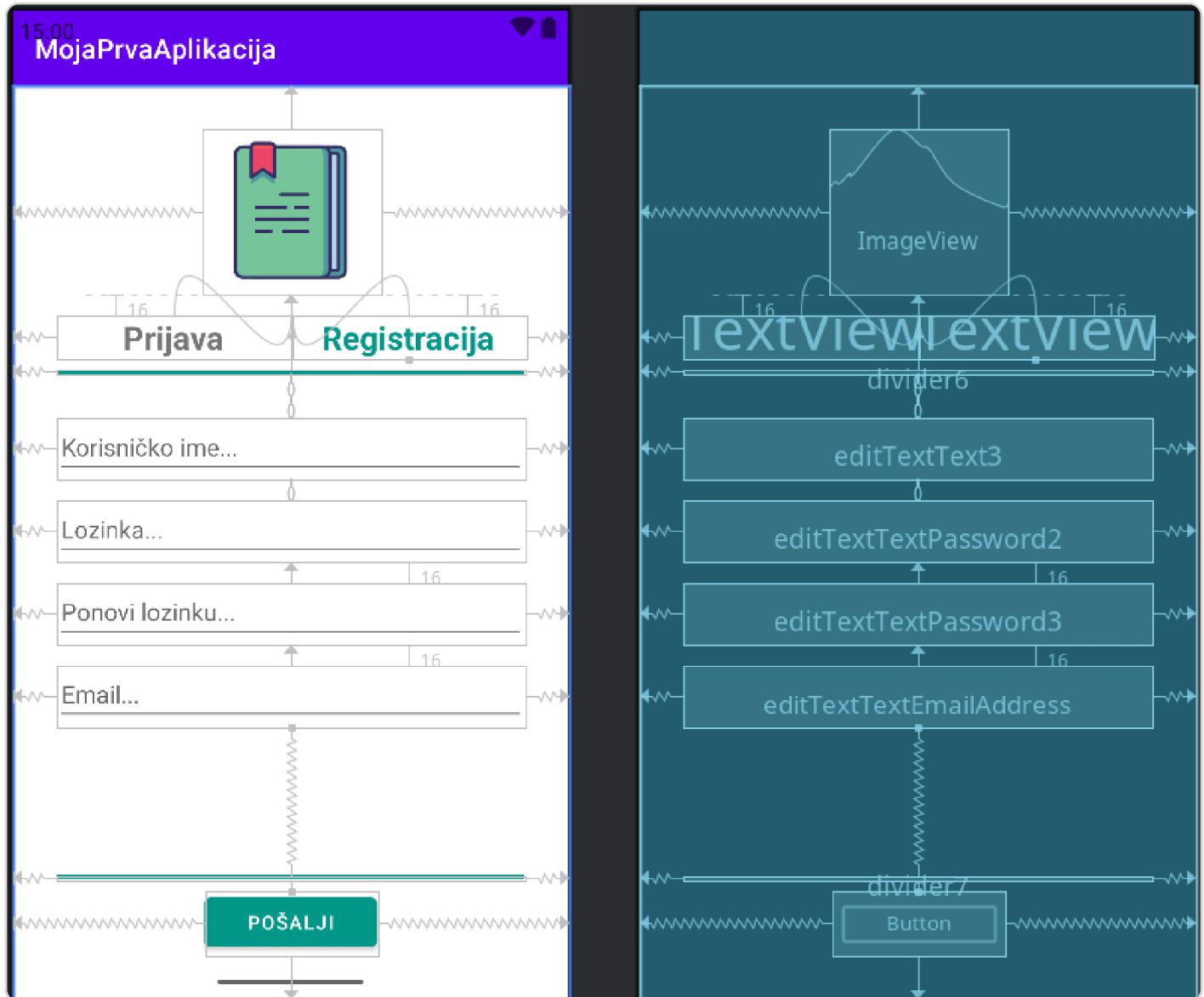
- `hint` - postavlja tekst koji se prikazuje kada je polje prazno
- `inputType` - definira vrstu unosa (tekst, broj, email, lozinka, itd.)
- `maxLength` - postavlja maksimalan broj znakova koji se mogu unijeti

Edit Text element

5. Samostalni zadatak za vježbu

Rekreirajte sljedeći izgled korisničkog sučelja koristeći naučene UI elemente i *layout managere*:

Zadatak